

Nina Zver
Osnovna šola Zbora
odposlancev Kočevje

V oddelku podaljšanega bivanja smo prepotovali svet

Povzetek: Unicefova projekta Potovanje k sebi in okrog sveta ter Punčka iz cunj sta v šolskem letu 2011/12 zaživela na Osnovni šoli Zbora odposlancev Kočevje. Prvošolci, ki obiskujejo podaljšano bivanje (v nadaljevanju PB), so raziskovali Svet okoli sebe. Sporočilo projekta ni le informacija o življenju otrok po svetu, ampak tudi učenje o razlikah med otroki na skupnem planetu. Poudarek projekta je bil na vzgoji otrok za vrednote, kot so strpnost, prijateljstvo, solidarnost, mir, socialna pravičnost, mirno reševanje konfliktov, varovanje okolja, sprejemanje drugačnosti. Ob tem projektu so otroci spoznavali sebe in druge. Tradicije tujih kultur, običaje, navade in življenje ljudi po svetu sem otrokom poskušala približati na ustvarjalen in njim zabaven način. Tako smo se zabave lotili z različnimi literaturami, fotografijami, posnetki, igrami, plesi, pesmimi, pravljičami, ustvarjanjem in vživljanjem v tuje kulture. Izdelovali pa smo tudi punčke iz cunj različnih kultur. **Glavne besede:** strpnost, prijateljstvo, solidarnost, sprejemanje drugačnosti, igra. **Abstract:** In 2011/2012 the primary school OŠ Zbora odposlancev in Kočevje started with the UNICEF projects Travel Project and Cloth Doll. The first graders in the after school care classes researched the World around them. The project was not only about the children around the world, but also about the differences between them on our common planet. The project stressed the values such as tolerance, friendship, solidarity, peace, social justice, peaceful problem solving, environment protection and the acceptance of differences. The children got to know themselves and others. I tried to make children familiar with other cultures and customs in a creative and entertaining way. We worked with different literary sources, photographs, recordings, games, dances, songs, fairy tales. This is how we experienced other, foreign cultures. We made cloth dolls connected to other cultures as well. **Key words:** tolerance, friendship, solidarity, acceptance of differences, game

Uvod

Poučevanje v PB ni samo varovanje otrok in ukvarjanje z vzgojnimi »težavami«, ampak je možnost, da z otroki preživijo ustvarjalno, pestro popoldne. Moj cilj je, da otroci v PB svoj čas preživijo v vzdušju ustvarjalnosti, da se naučijo tudi česa novega (nekaj, kar je zanje tako zanimivo, da z veseljem pripovedujejo o tem tudi drugim). Seveda pa pri otrocih ne smemo pozabiti na igro. Ko sem proti začetku šolskega leta razmišljala, kaj bi letos vzela za rdečo nit v PB, mi je v roke prišel Unicefov priročnik Potovanje k sebi in okrog sveta. Začela sem listati po priročniku in se ustavila pri besedah gospe Karmen Majcen, ki je zapisala: »Drugačno je lahko lepo, vznemirljivo in zanimivo, drugačno je sprejemljivo, drugačno je dragoceno.« (Majcen, 2008, str. 3)

V trenutku sem vedela, da je to tisto, kar želim dati otrokom. Kajti tudi oni se morajo naučiti sprejemati drugačnost, se naučiti biti strpni do drugih običajev, kultur, ver, ljudi, jezika ... Nadalje sem v priročniku naletela na slike punčk iz cunj. Spomnila sem se časov, ko sem še sama hodila v OŠ in sem bila na počitnicah pri babici. Tudi meni je babica sešila punčko iz starega blaga. Kako rada sem sedela poleg nje in opazovala, kako je z nogo poganjala stari šivalni stroj in šivala igračo zame. Spomnim se tudi, kako rada sem imela tisto punčko. Spraševala sem se, kakšen odnos bi imeli danes otroci do igrače, ki bi jo naredili sami. Bi jo tudi spoštovali, kljub temu da ni kupljena v trgovini? No, in tako sem se odločila, da bom letos v OPB vpletla oba projekta. Punčka iz cunj in Potovanje k sebi in okrog sveta.

Projekt Punčka iz cunj

V razredu sem otroke najprej povabila k izdelavi punčke iz cunj, ki bi s svojim dnevnikom potovala od otroka do otroka. Tudi staršem sem predstavila oba projekta in jih prosila za sodelovanje. Začeli smo izdelavo dveh punčk. Ena za na Unicef, druga za potovanje po domovih otrok. Dekleta so takoj začela delati. Vse, kar so lahko naredili otroci, so delali sami. Narisali so kroj, izbrali blago za punčke, izdelali lase. Šivala sem jaz, otroci pa so z veseljem pomagali in tudi sami naredili kakšen šiv. In ko sta bili punčki končani, smo eno skupaj odnesli na pošto, napisali naslov, prilepili znamko in jo oddali pri okencu. Zaželeli smo ji še srečno pot in upali, da bo čim prej dobila svojega prijatelja. Punčka, ki je ostala pri nas, je dobila ime Lija. No, kmalu pa so se fantje malo začeli zmrдовati, da oni pa že ne bi nesli domov punčke, ampak raje fantka. Tako so tudi fantje zavihali rokave. Obrisali so kroj, izbirali blago in izdelali lase. Tako so tudi oni dobili svojega fantka, Blaža, z dnevnikom. Obe lutki sta komaj čakali, da se pridružita otrokom in z njimi potujeta. Potovanje je bilo za Lijo in Blaža zelo zanimivo, saj sta pri vsaki družini doživela veliko novega in spoznala sta veliko različnih družin. Blaž in Lija sta imela tudi dnevnik, kamor so otroci ob pomoči staršev pridno zapisovali, risali in prilepili kakšno fotografijo, kaj vse sta doživela na svojem razburljivem potovanju.

Ko sta Blaž in Lija sklenila potovanje, smo ju še nekaj časa obdržali v razredu, saj se otroci še niso hoteli ločiti od njiju. Za starše in otroke pa smo izpeljali še delavnice, kjer smo izdelovali punčke iz cunj. Vsaka izdelana punčka iz cunj je unikatna umetnina, ki hkrati nosi pomembno poslanstvo – pomoč najbolj ogroženim prebivalcem tega sveta, otrokom. Izdelali smo kar nekaj unikatnih punčk, ki jih je prevzel Unicef Slovenija.

Medtem ko sta Blaž in Lija potovala po domovih otrok, pa smo začeli potovanje k sebi in okrog sveta.

Projekt Potovanje k sebi in okrog sveta

Potovanje k sebi

Najprej smo potovali k sebi. Otrokom sem najprej prebrala pravljico O miški in krtu in jih naučila prstno bibarijo *kaj počneta miška in krt*. Naučili smo se še nekaj bibarij, otroci pa so neizmer-no uživali. Nato smo z bibo (našimi prsti) igrivo raziskovali sami sebe. Kaj ima biba rada, česa ne, česa se boji, kaj si želi ... Biba je plezala tudi po hrbtni strani naših teles in tako smo ponovili, utrdili glavne dele telesa. Biba buba baja, po hrbtu se spreha, biba buba baja, po roki se spreha-ja ... biba buba baja, po Roku se spreha in mu ponagaja. Rok pa reče ti, ti, ti! A biba ni kriva, če je nagajiva (na koncu se požgečkamo).

Na koncu smo naše bibe, nagajive prste, še od-tisnili in jim narisali obraze.

Ko smo spoznali sebe, smo odšli na potep po našem mestu Kočevje in kasneje po Sloveniji. Na potovanje smo se vsakič odpravili ob slovenski ljudski igri *Potujemo*, ki smo jo malo priredili.

Slovenija

Prva postojanka je bila v **Sloveniji**. Spoznali smo jo geografsko in etnološko. Izdelali smo stenski zemljevid Slovenije in nanj nalepili znamenitosti (Triglav, lipicanca ...). Prebirali smo slovenske ljudske pravljice, izštevance, se igrali rajalne in gibalne igre.

Odpotovali smo tudi v naše domače **Kočevje** ter spoznali kočevsko folkloro. Prebrali smo kočevsko pripovedko, se naučili kočevsko izštevanko iz leta 1921 in spoznali kočevske gibalne otroške igrice.

Našteli smo tudi znamenitosti Kočevja in jih nali-kali.

Indija

Pa smo potovali naprej. Ogledali smo si, kje na zemljevidu leži Azija, in se ustavili v **Indiji**.

V razred smo povabili Boruta Šenka, ki je bil že nekajkrat v Indiji. Ob fotografijah nam je prikazal način življenja v Indiji in njene posebnosti.

Igrali smo se indijsko glasbeno igro z naslovom Čudna igra (Albinca Pesek). Ogledali smo si indijske pralne oreščke, spoznali nekaj enostavnih jogijskih vaj in izvedli Pozdrav soncu. Ob sprostitveni indijski glasbi smo barvali mandale ter v tehniki lepljenke (mozaik) naslikali najmogočnejši spomenik ljubezni, Tadž Mahal.

Dekleta so se oblekla v Indijke in plesale indijski ples, fantje pa so s turbani na glavi in na kame-lah jahali preko puščave. Okusili smo tudi malo indijskega čaja.

Na koncu smo izdelali še punčko Indijko iz blaga.

Kitajska

Ob fotografijah smo spoznali značilnosti Kitajske. V razred sem prinesla tudi nekaj kitajskih predmetov, ki so si jih otroci lahko ogledali in se z njimi malo poigrali. Spoznali so znak jin jang in njegov pomen, iz filca izdelali pando, si izdelali kitajska pokrivala, prebirali smo kitajske pravljice, poslušali kitajsko glasbo, s črnim tušem (kitajskim) in kitajskimi čopiči pisali pismenke na papir hsuang, naredili kitajski zid (no, le en delček). Izdelali smo tudi kitajskega zmaja iz blaga in z njim zaplesali po razredu. Spoznali smo kitajski horoskop in ugotovili, da so otroci po kitajskem horoskopu rojeni v znamenju petelina.

Izdelali smo tudi punčko iz cunj, Kitajko.

Avstralija

Smerokaze smo obrnili proti Avstraliji. Na fotografijah smo si ogledali značilnosti Avstralije (Sidneyjsko opero, velelemesta, živalstvo, prvotne prebivalce aborigine, koralni greben ...). Ustavili smo se pri živalstvu in spoznali živali, ki živijo na prostem samo v Avstraliji. O njih smo izvedeli kar nekaj novih in zanimivih stvari. Nato smo se podali med aborigine in spoznali njihov način življenja. Otroke je presenetilo, ko so izvedeli, da je bumerang eno izmed njihovih orožij, s katerim si ulovijo hrano. Z metanjem bumeranga (iz pene) smo poizkusili tudi sami, a ugotovili, da le ni tako lahko. Prebrali smo aborignsko basen Pigi-Bila, požrešni kljunati ježek. Na internetu pa smo si ogledali ples in inštrumente aborignov ter spoznali njihovo tehniko slikanja. V vsem tem smo uživali tudi sami. Na glave smo si naredili aborignske perjanice, se poslikali po obrazu in zaplesali ob aborignski glasbi. Preizkusili smo se v igranju na didžeridu, instrument aborignov. Ta je narejen iz evkaliptusovega debla, ki so ga izdoblili termiti. Vse, kar je potrebno, je le pravilno pihanje, da iz njega izvabimo čudovit, pomirjajoč zvok. Izvedeli smo tudi, da imajo aborigini sveto skalo Uluru, ki je najvišja skala na svetu. Otroci so bili najbolj fascinirani nad podatkom, da skala lahko prinese nesrečo v življenje, če od nje odlomiš košček in ga vzameš s sabo domov. No, za konec pa smo izdelali še dečka aborigina iz blaga in ga poimenovali Amaroo, kar pomeni lepo mesto.

Severna Amerika

Na zemljevidu smo potovali do Severne Amerike. Ogledali smo si Niagarske slapove, kip Svobode, ameriške staroselce – Indijance, si pomerili

sombrero in zaplesali mehiški ples Zbrale so se kukarače. In ker je pleme Indijancev otrokom najbliže, smo se ustavili pri njih ter začutili njihovo kulturo, življenje.

Najprej smo prebrali zgodbe in nekaj modrosti Indijancev. Izvedeli smo veliko o njihovi zgodovini in načinu življenja. Nato pa smo si sami izdelali obleke, tipi, perjanice in totem. Zaplesali smo še ples Indijancev Seminole, Račji ples. Kaj hitro se je razred spremenil v indijansko vas. Tako smo skoraj 14 dni živeli in uživali v svetu Indijancev. Izdelali smo tudi lovilce sanj in upamo, da se bo vanj ujelo veliko življenjskih modrosti. Indijanci so namreč sanjam pripisovali večji pomen kot stvarnosti. Verjeli so, da je sanjski svet živa vez z onostranstvom, sanje pa sporočila božanskih bitij in duhov preminulih sorodnikov, ki učijo globoke življenjske modrosti. Te sanje, modrosti, naj bi se ujele v mrežo, ki je spletena na lovilcu sanj. Za ta namen so ameriški Indijanci izdelovali lovilce sanj. Za konec smo naredili še Indijanko in jo poimenovali Aahana, kar pomeni prvi žarki sonca.

Južna Amerika

Ko smo spoznavali Južno Ameriko in si jo ogledovali na zemljevidu, nam je Lana povedala, da je njena mamica obiskala Machu Picchu. Tako smo se odločili, da si bomo поблиže ogledali Peru. Povabili smo Lanino mamico in popeljala nas je na potep po Peruju. S seboj je prinesla tudi stvari, ki jih je tam kupila. Otroci so se greli v ročno spleteni jopici, si poizkusili ročno tkane kratke hlače in si ogledali ročno izdelan nakit. No, v ročnih spretnostih pa so se poizkusili tudi sami. Otroci so tkali zapestnico, za Perujko iz blaga pa so sami izdelali ogrinjalo. Zelo zanimivo jim je bilo jezero Titikaka, zato so ga iz slame izdelali tudi sami. In še ena zanimivost; Inki niso poznali pisave. Zapis

števil in besed se imenuje kipu. To so vrvice različnih barv, ki so jih Inki vozali na poseben način. Mesto, na katerem stoji vozel, njegov preplet in barva vrvice so označevali določeno število oz. zlog besede. Kipu so otroci izdelali tudi sami, kaj pa so napisali, naj ostane skrivnost.

Potovanje smo sklenili v Afriki

Potovanje smo sklenili v Afriki, kjer nas je spremljala Unicefova prostovoljka Barbara Adlešič. Seznanila nas je s splošnimi dejstvi o Ruandi, preko kratkega filma in fotografij pa nam je predstavila tamkajšnje življenje. Spoznali smo, da so šole zelo skromno opremljene, otroci pa so lahko srečni, če imajo zvezek in pisalo. Otroci zaužijejo različno število obrokov na dan, odvisno od finančnega položaja družine. Revnejši navadno zaužijejo dva do tri obroke na dan, če pa si družina lahko privošči več, pa jedo pogostejše. Živijo v hišah iz blata, v eni hiši pa živi razširjena družina. Radi igrajo na inštrumente, pojejo in plešejo, otroci pa se zelo radi igrajo tudi nogomet ter druge igre z žogo. Pripomočke za igro si morajo poiskati in narediti sami. Žogo si izdelajo iz bananinih listov ter jo prevežejo z vrvjo. Tako žogo je Barbara prinesla tudi s seboj. Čeprav je žoga zelo trda in se ne odbija kaj dosti, so se otroci z njo radi poigrali.

Afriko smo v razredu naslikali tudi sami. Naredili smo si afriško tradicionalno igro *mankala*, s katero smo si krajšali čas. Izdelali smo afriške maske, zaplesali afriški ples, si izdelali afriško kolibo in se v njej radi igrali.

Sklep

Otroci so se ob tem projektu veliko naučili. Učili so se skozi igro, petje, ples. Imeli so možnost

spoznavanja, primerjanja, ugotavljanja, kako živijo ljudje doma in drugod po svetu. Spoznali so, da naš način življenja ni edini ter da je drugačnost sprejemljiva, potrebna in lepa.

Vsak dan jih je čakalo nekaj novega. Včasih so me že vnaprej spraševali, kaj bomo počeli. Večkrat pa sem morala kakšno dejavnost izvajati dlje, kot sem načrtovala. In ravno tu je tisti čar dela v PB. Učitelji nismo obremenjeni z učnim načrtom, nismo obremenjeni s tem, da ne bomo predelali

vse snovi. Tu se lahko prilagajamo otrokom in njihovim interesom. Možnost imamo, da otrokom omogočimo, da se sprostijo po napornem šolskem delu. Ponudimo in omogočimo jim lahko dejavnosti, ki jih sproščajo, pomirjajo in v katerih lahko najdejo sami sebe. ■

Literatura

1. Majcen, K. (2008). Potovanje k sebi in okrog sveta: priročnik. Ljubljana: Društvo Unicef Slovenija.

